

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Рівненського ліцею «Український»

Рівненської міської ради

_____Сергій ШНАЙДЕР

Наказ №_____ -осн від 28.08.2026

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Рівненського ліцею «Український»

Рівненської міської ради

на 2026-2027 навчальний рік

СХВАЛЕНО

Протокол засідання

педагогічної ради № 1

Рівненського ліцею «Український»

Рівненської міської ради

28.08.2026

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Рівненський ліцей «Український» - це сучасний заклад загальної середньої освіти, який надає якісні освітні послуги, забезпечує високу якість освіти та конкурентоспроможність усіх здобувачів освіти. Основною місією Рівненського ліцею «Український» є розбудова сучасного освітнього середовища для всебічного розвитку, навчання, виховання та соціалізації здобувачів освіти, готових до ефективної праці в конкурентному середовищі, створення кожному гімназисту гідних і необхідних умов для розвитку та реалізації свого потенціалу для власного й суспільного блага.

Рівненський ліцей «Український» Рівненської міської ради є правонаступником Рівненської української гімназії, яка спочатку мала назву Рівненська міська гімназія й була створена з ініціативи Рівненського науково-консультативного центру при Міжнародній педагогічній академії (нині МЕНУ ім. С.Дем'янчука) згідно з рішенням установчих зборів від 20 лютого 1994 року. Затвердила таке рішення Міська управа 19 серпня 1994 року. Розпорядженням міського голови було відкрито гімназію №1 з метою навчання здібних й обдарованих дітей.

У 1995 році згідно з рішенням виконавчого комітету Рівненської міської ради народних депутатів Рівненську міську гімназію реорганізували в державну й вона отримала назву Рівненська державна міська гімназія №1. У 1999 році на підставі рішення Рівненської міської ради №76 від 23.12.1998 року засновником гімназії визначено управління освіти Рівненського міськвиконкому. Власником гімназії є Рівненська міська рада.

У 2003 році розпорядженням міського голови гімназії повернули її історичне ім'я, вона стала іменуватися «Рівненська українська гімназія», тому що була відроджена з метою продовження славетних традицій Рівненської української гімназії, яка існувала в 1923-1939 роках.

22 серпня 2022 року Рівненська українська гімназія змінила найменування на Рівненський ліцей «Український» Рівненської міської ради на виконання рішення Рівненської міської ради (восьме скликання) від 09.12.2021 №1704

«Про зміни типів найменувань закладів освіти», наказу управління освіти виконавчого комітету Рівненської міської ради від 28.12.2021 № 502-осн. «Про зміну типів найменувань закладів освіти», Виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань та наказу управління освіти виконавчого комітету Рівненської міської ради від 22.08.2022 №619-к.

Рівненський ліцей «Український» Рівненської міської ради є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунок в установі банку, печатку, штамп, ідентифікаційний номер. Засновником Закладу освіти є Рівненська територіальна громада в особі Рівненської міської ради. Уповноваженим органом засновника з питань освіти є управління освіти виконавчого комітету Рівненської міської ради. Власником майна є територіальна громада м. Рівного в особі Рівненської міської ради.

Заклад освіти здійснює свою діяльність на підставі Конституції України, ст. 33 Закону України «Про освіту», ст. 10, 11, 12, 15, 27, 31, 40 Закону України «Про повну загальну середню освіту», Закону України від 18.12.2025 №4742-IX «Про академічну доброчесність», Концепції Нової української школи, розпоряджень Кабінету Міністрів України №988-р від 14.12.2016 року «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», №903-р від 13.12.2017 року «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», постанови КМУ №847 від 01.07.2026 р «Про початок нового навчального року під час воєнного стану в Україні», наказу МОН від 04.05.2026 №722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів», Постанови КМУ від 05.02.2026 №129 «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» (нова редакція), наказу МОН 18.06.2026 № 961 «Про внесення змін до Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) та Порядку застосування заходів

виховного впливу», розпорядження КМУ від 15.07.2026 №705-р «Про схвалення Концепції розвитку психологічної служби у системі освіти на період до 2030 року», наказ у МОН від 04.05.2026 №722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів», наказу МОН України «Про організований початок 2026/2027 навчального року в закладах загальної середньої освіти» № 1/16209-26 від 28 липня 2026 р., Санітарного регламенту для ЗЗСО, затвердженого наказом МОН № 2205 від 25.09.2020 року, наказу Рівненської обласної військової адміністрації № 988 від 29.07.2026р., наказу Рівненської районної військової адміністрації Рівненської області №13 від 11.08.2026 р., Статуту Рівненського ліцею «Український» Рівненської міської ради, інших нормативних документів, рішень місцевих органів виконавчої влади та органів і розпорядчих документів місцевого самоврядування щодо діяльності закладу освіти, спрямованих на реалізацію освітніх потреб особистості та задоволення викликів суспільства.

Основоположними цінностями, що регламентують роботу Рівненського ліцею «Український», є:

- людиноцентризм;
- верховенство права;
- забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності;
- науковий характер освіти;
- цілісність і наступність системи освіти;
- прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень;
- відповідальність і підзвітність перед суспільством;
- нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями;
- свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми;

- фінансова, академічна, кадрова та організаційна автономія у межах, визначених законом;
- гуманізм;
- демократизм;
- єдність навчання, виховання та розвитку;
- виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання й традицій;
- формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення;
- формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками;
- формування громадянської культури та культури демократії;
- формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля;
- сприяння навчанню впродовж життя;
- інтеграція в міжнародний освітній та науковий простір;
- нетерпимість до проявів корупції та хабарництва.

Головними завданнями Ліцею є:

- забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту;
- навчання й виховання здібних та обдарованих дітей;
- створення умов для здобуття ліцейної освіти з математичним, історичним, філологічним профілями навчання;
- виховання громадянина України;
- забезпечення компетентісно орієнтованого розвитку здобувача освіти;
- розвиток природних позитивних нахилів, здібностей й обдарованості, творчого мислення, наукового світогляду, потреби й уміння самовдосконалюватися;

- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування й розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, символів та традицій ліцею, прав і свобод людини й громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини й громадянина;
- реалізація прав ліцеїстів на вільне формування політичних і світоглядних переконань;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження й зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину й суспільство.

Заклад освіти несе відповідальність перед собою, здобувачами освіти, Рівненською територіальною громадою, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання Державних стандартів освіти;
- дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами;
- прозорість, інформаційну відкритість;
- дотримання фінансової дисципліни.

Мовою освітнього процесу в закладі є державна мова України.

Згідно зі Статутом та чинним законодавством Рівненський ліцей «Український» забезпечує потреби громадян у здобутті освіти на таких рівнях:

- II рівень – базова загальна середня освіта (6-9 класи) (гімназія) –

другий рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти;

- III рівень – профільна середня освіта (10-11(12) класи) (ліцей) – третій рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом профільної середньої освіти.

У закладі освіти:

- базова середня освіта здобувається протягом чотирьох років;
- профільна середня освіта здобувається протягом трьох років.

Традиціями ліцею є:

- створення життєздатної системи безперервного навчання й виховання для досягнення високих освітніх рівнів;
- забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості;
- формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації;
- визначення кожного здобувача освіти як унікальної особистості, ставлення до нього як до суб'єкта власного розвитку;
- відкритість освітнього процесу;
- збереження й передача педагогічного досвіду;
- орієнтація на використання передових педагогічних технологій в поєднанні з ефективними традиційними методами навчання;
- розвиток усіх видів творчості учнів;
- створення творчої атмосфери в педагогічному колективі, підтримка інноваційної діяльності вчителів;
- активізація інтелектуального й духовно-творчого потенціалу, національних та загальнолюдських цінностей;
- збереження та примноження традицій українського народу.

Основним засобом реалізації призначення гімназії є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту освітніх програм, що забезпечується через:

- збільшення кількості годин у навчальному плані на предмети й курси, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальній, спортивній, художньо-естетичній, лідерській тощо);
- раннє пропедевтичне вивчення окремих предметів;
- надання учням можливості вибору профілю навчання.

Освітні програми, що реалізуються в Рівненському ліцеї «Український», спрямовані на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- формування цілісної та всебічно розвиненої особистості, здатної до критичного мислення;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості, патріотизму з активною позицією та здатністю приймати відповідальні рішення;
- формування людини та громадянина, що прагне змінювати та вдосконалювати суспільство;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- вирішення завдань формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм;
- формування в ліцеїстів потреби до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення, самореалізації тощо;
- формування в учнів інноваторських якостей, здатних змінювати

навколишній світ та вчитися впродовж життя.

Основними засобами досягнення мети, виконання завдань та реалізації призначення ліцею є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту освітніх програм.

РОЗДІЛ 2. ОПИС "МОДЕЛІ" ВИПУСКНИКА ЛІЦЕЮ

Орієнтація України на вступ до Європейського Союзу, інтеграція у світове співтовариство викликають необхідність згуртування суспільства навколо національної ідеї, заради якої воно розвивається. Країна в цілому повинна ставати все більш конкурентоспроможною. До рівня вище зазначеної якості підняти країну може суспільство, більшість членів якого є конкурентоспроможні. Тому *кожен випускник ліцею повинен отримати під час навчання основу для високої конкурентоспроможності на світовому та національному ринках праці*. Для цього він повинен володіти сучасними технологіями (перш за все, інформаційними) і вирішувати проблеми різної складності на основі здобутих знань.

Інтеграція України у світ, входження нашої держави до світового освітнього простору не заперечує розвиток національної культури й мови. Збереження й розвиток тісних зв'язків з країнами ближнього й далекого зарубіжжя вимагає підвищення рівня лінгвістичної підготовки учнів, володіння мистецтвом спілкування. Тому в умовах полікультурного середовища *ліцей повинен стати школою діалогу культур*.

Процеси реформування освіти в Україні знаходяться в руслі світових тенденцій її розвитку. Сучасна соціокультурна політика здійснює спрямування на широкий крок до своєї переорієнтації, де розвиток людини, її особистісні й культурні якості розглядаються як найвища цінність. Тому в ліцеї створюються умови *для розвитку й виховання особистостей, здатних оберігати й примножувати цінності національної культури й громадянського суспільства, розвивати й зміцнювати суверенну, незалежну, демократичну, соціальну й правову державу*.

На шляху інтеграції України у світове товариство в державі буде розвиватися соціально зорієнтована ринкова економіка. Тому *випускник ліцею повинен бути ініціативним, здатним до підприємливості, мати потяг до самостійності, активності в поєднанні з духом соціальної справедливості, увагою до проблем та інтересів інших.*

У третьому тисячолітті Україна вступила у фазу постіндустріального (інформаційного) суспільства, у якому провідну роль відіграватимуть знання й духовні цінності, здатність до саморозуміння й комунікації з іншими людьми, спроможність до трудової й соціальної мобільності в умовах, які динамічно змінюються. Тому *випускник ліцею повинен уміти самостійно знаходити й опрацьовувати інформацію, здобувати освіту впродовж усього життя, генерувати нові ідеї.*

Основою моделі випускника Рівненський ліцей «Український» є життєва компетентність особистості. Тому освітній процес у навчальному закладі спрямований на формування у випускника школи ключових компетентностей, необхідних для успішної життєдіяльності:

- здатності вільно спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математичної компетентності;
- компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій;
- інноваційності;
- екологічної компетентності;
- інформаційно-комунікаційної компетентності;
- навчання впродовж життя;
- громадянських та соціальних компетентностей, пов'язаних з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурної компетентності;
- підприємливості та фінансової грамотності;
- готовності до вибору професії відповідно до своїх здібностей та можливостей, потреб ринку праці.

Усі перераховані компетентності однаково важливі й взаємопов'язані. Кожну з них діти набувають під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читати й розуміти прочитане, висловлювати думку усно й письмово, критично мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, уміти вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення, конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект, співпрацювати в команді.

Отже, випусник Рівненського ліцею «Український» – це людина освічена, що самостійно здобуває знання, готова до прийняття морально виправданих рішень. Він усвідомлює різноманіття життєвих цінностей (свободу, справедливість, честь, гідність, совість, права людини, співпрацю, повагу іншої особистості), особисту самоцінність. Уміє здійснювати вибір, жити й працювати в різновіковому колективі. Здатний планувати своє життя у відповідності з метою, приймати та виконувати (реалізувати) рішення. Має життєвий досвід діяльності в групі (під керівництвом, самостійно, у парі) з книгою, з документами, з приладами, з комп'ютером, з іншими інноваціями тощо.

Випусник РЛ «Український» – це:

1. Вільна особистість, що має високий рівень самосвідомості, громадянськості та самодисципліни. Така, що поважає себе, усвідомлює свою цінність та цінність іншої особистості, здатна нести відповідальність перед собою та суспільством.
2. Гуманна особистість, яка проявляє милосердя, доброту, здатність до співпереживання, терпимість і доброзичливість, готова надати допомогу, прагне до миру й розуміє цінність людського життя.
3. Духовна особистість, що має потребу в пізнанні й самопізнанні, рефлексії, потребі в красі й спілкуванні.
4. Творча особистість, наділена розвинутими здібностями, знаннями, вміннями, навичками, пізнавальним інтелектом.
5. Практична особистість, яка знає основи комп'ютерної грамотності,

професійної підготовки, має естетичний смак, гарні манери, знає й поважає Конституцію й Закони України, прагне до фізичної досконалості, є прихильником здорового способу життя.

РОЗДІЛ 3. ЦІЛІ ТА ЗАДАЧІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЛІЦЕЮ

Метою ліцейної освіти є створення такого середовища в закладі освіти, яке б плеало творчу особистість, створювало умови для повноцінного інтелектуального, творчого, морального, фізичного прогресу дитини, вироблення сучасної моделі випускника школи, спроможного реалізувати власний позитивний потенціал.

Для цього характерне різнобічне зростання, громадянське виховання й соціалізація дитини, формування в неї навчальних, соціальних, загальнокультурних і предметних компетентностей, цінностей громадянського суспільства, особистісний розвиток учнів з орієнтацією на продовження навчання, формування креативності й критичного мислення, творчих здібностей, набуття життєвих компетентностей, необхідних для самовизначення й усвідомленого вибору подальшого життєвого шляху.

Основними цілями освітнього процесу в РЛ «Український» є:

- забезпечення засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту основної та середньої (повної) середньої освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантування наступності освітніх програм усіх рівнів;
- створення основи для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формування позитивної мотивації учнів до навчальної діяльності;
- забезпечення соціально-педагогічних відносин, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

Конкретними завданнями освіти в ліцеї є:

- створення умов для ефективної навчально-пізнавальної діяльності учнів в інформаційно-освітньому середовищі з метою особистісного розвитку, набуття ключових і предметних компетентностей, пізнавального досвіду, формування світогляду й ціннісних ставлень до навколишнього світу, задоволення пізнавальних інтересів і потреб дитини, усвідомленого нею вибору подальшого життєвого шляху;

- інтелектуальний, духовний, емоційний, фізичний, розвиток дитини, морально-етичне її виховання, формування основ природничо-наукового й гуманітарного світоглядів;
- формування загальнонаукової, загальнокультурної, технологічної, комунікативної і соціальної компетентностей на основі засвоєння системи знань про природу, людину, суспільство, культуру, виробництво, оволодіння засобами пізнавальної і практичної діяльності, набуття соціального досвіду й культури спілкування та співпраці, навичок соціально-правової, екологічно доцільної і здоров'язбережувальної поведінки;
- розвиток основних умінь і навичок освітньої діяльності, компетентностей щодо вільного володіння українською мовою, спілкування однією з іноземних мов, використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні й практичній діяльності;
- формування підприємливості й здатності оцінювати правильність вибору, обґрунтовування раціональності способу розв'язання проблем, прийняття адекватних рішень у різноманітних життєвих ситуаціях, самостійного розв'язку пізнавальних, організаційних та інших проблем особистого життя;
- виховання школяра як людини демократичної, відповідальної, патріотичної, з розвиненим естетичним й етичним ставленням до навколишнього світу та самої себе;
- громадянське, трудове, екологічне, виховання здобувачів освіти;
- формування ставлення учнів до освіти як до важливої невід'ємної складової загальної культури людини;
- збереження та зміцнення морального, фізичного й психічного здоров'я вихованців.

РОЗДІЛ 4. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ЙОГО ОБҐРУНТУВАННЯ

«Нова українська школа» (НУШ) – це українська програма реформування середньої освіти, починаючи з молодших класів. Пріоритетними є завдання створення освітнього середовища для реалізації інтегративного підходу до компетентнісно орієнтованого навчання, забезпечення умов для взаємодії учасників освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства та в умовах психологічної комфортності. Водночас необхідно враховувати, що в 2026 – 2027 навчальному році учні 9 класів навчатимуться по-новому.

Навчання в 6-9 класах передбачає впровадження інноваційних підходів до структури та змісту навчання. Ця особливість зумовлює певні організаційні зміни та вибір таких методик, які створюють для учня ситуацію самостійного вибору, вияву відповідальності й ініціативності, критичної оцінки й сміливості в прийнятті рішень, здатності в команді вирішувати проблеми. Відповідно основними видами діяльності учнів мають бути дослідницька, пошукова, творча тощо. Обов'язкові результати навчання учнів на рівні базової середньої освіти, загальний обсяг їх навчального навантаження розподілений за освітніми галузями. Розпочалася та продовжується робота за новим Державним стандартом базової середньої освіти, Типовою освітньою програмою для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. Означений Державний стандарт упроваджується поетапно й застосовується для учнів 5 класів національної системи загальної середньої освіти з 01 вересня 2022 р. Нині вже дев'ятикласники першими навчаються за програмами дванадцятирічної повної загальної середньої освіти.

Упровадження Державного стандарту спрямоване на зміни в організації освітнього процесу, які мають забезпечити можливості формування учнями/учнями ключових компетентностей і наскрізних умінь, визначених Законом України «Про освіту», та сприяти вихованню ціннісних орієнтирів відповідно до Концепції «Нова українська школа».

Річний навчальний план для 6-9-х класів розроблений на основі Типової освітньої програми для 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти,

затвердженої наказом МОН України від 19.02.2021р. № 235 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 17 серпня 2026 р. № 1430 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»).

У 2026/2027 навчальному році вчителі 9-х класів Рівненського ліцею «Український» приймають естафету впровадження концептуальних засад реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Оцінювання учнів 6-9 класів у 2026/2026 навчальному році здійснюється відповідно до наказу МОН від 04 травня 2026 року № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів» (zareestrovano u Min'yosti 24 chervnya 2026 r. za № 922/46316) та наказом МОН від 14 серпня 2026 року № 1427 «Про затвердження Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5-9 класів закладів загальної середньої освіти». Оцінювання результатів навчання учнів 6-9 класів здійснюється з використанням 12-бальної системи (шкали), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, результати такого оцінювання відображаються у Свідоцтві досягнень. Свідоцтво досягнень відображає результати навчальних досягнень учня/учениці з предметів/інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою закладу освіти. Механізм виведення загальної оцінки результатів навчання визначається закладом освіти для кожного предмета/інтегрованого курсу з урахуванням, зокрема, кількості годин, передбачених навчальним планом на його вивчення, і описується в інструментарії оцінювання в освітній програмі.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, відповідно до законодавства, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання може здійснюватися у формі оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток,

шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо). Під час формувального оцінювання важливо формувати в учнів 6 класу вміння здійснювати самооцінювання та взаємооцінювання.

Тематичне оцінювання може здійснюватися на основі поточного оцінювання із урахуванням проведеної для оцінювання проміжних результатів навчання діагностичної (контрольної) роботи або без проведення такої роботи залежно від специфіки навчального предмета/інтегрованого курсу. Під час виставлення оцінки за тему результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховуються.

Семестрове оцінювання здійснюється на основі результатів тематичного оцінювання.

Річне оцінювання здійснюється на основі загальних оцінок результатів навчання за I та II семестри. У Свідоцтві досягнень у графі «Рік» ставиться одна оцінка – загальна оцінка результатів навчання за рік. Семестрова оцінка може підлягати коригуванню (пункт 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06. 2008 р. № 496; пункти 9, 10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07. 2015 р. № 762 (зі змінами).

Основним документом, що регулює освітній процес у 9-х класах ліцею, є навчальний план, що складений на основі Типових навчальних планів, розроблених та затверджених Міністерством освіти і науки України. Зміст навчального плану є механізмом реалізації змісту освіти та одним із засобів формування «моделі» випускника кожного ступеня навчання.

Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Інваріантна складова робочого навчального плану Рівненського ліцею «Український» включає обов'язкові предмети, що забезпечують виконання вимог Державного стандарту базової й повної загальної середньої освіти, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392.

Робочий навчальний план Рівненського ліцею «Український» визначає загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів в рамках річного навчального плану в умовах вивчення двох іноземних мов.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань ліцею, тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Здоров'я, безпека та добробут», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» Рівненський ліцей «Український» формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази закладу освіти, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

Організація освітнього процесу в закладі в 2026/2027 навчальному році здійснюватиметься в 10-х–11-х класах відповідно до Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392.

У старшій школі навчання є профільним. При формуванні змісту профільної освіти та варіативної складової навчального плану було максимально враховано освітні потреби учнів і батьків, що впливають з результатів анкетування учнів і батьків, опитування, моніторингу навченості та природних задатків здобувачів освіти. Частину навчальних годин навчальних планів призначено для забезпечення профільного спрямування навчання в старшій школі.

У ліцеї створено 10-ті класи з такими профілями навчання:

10-А, 10-Б класи – класи з математичним профілем навчання;

10-В, 10-Г класи – класи з філологічним профілем навчання.

Навчальний план для учнів 10-х–11-х класів складено за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженою наказом МОН України №406 від 20.04.2018 року «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», у редакції наказу Міністерства освіти і науки України №1493 від 28.11.2019 року «Про внесення змін до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня».

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво», «Фінансова грамотність»), що вивчаються на рівні стандарту. Із запропонованого переліку обрано три предмети («Інформатика», «Мистецтво», «Фінансова грамотність»), які вивчатимуться в 2026/2027 навчальному році таким чином: «Інформатика» - 10-А, Б (1 година), «Мистецтво» - 10-В, 10-Г (2 години), «Фінансова грамотність» - 10-А, 10-Б (2 години).

Години варіативної частини навчального плану використано:

- для профільних предметів:

10-А, 10-Б (математичний профіль) – алгебра і початки аналізу – 3 години, геометрія – 2 год.;

10-В, 10-Г (філологічний профіль) – українська мова – 2 годин, українська література – 1 год., іноземна мова (англійська) – 2 год.;

- для підсилення предметів:

10-А, 10-Б, 10-В, 10-Г класи – історія України – 0,5 год.

Продовжено організацію навчання в 11 класах за такими профілями:

11-А клас – клас з історичним профілем навчання;

11-Б клас – клас з математичним профілем навчання.

Години варіативної частини навчального плану використано як додаткові до навчальних предметів:

- для підсилення предметів:

11-А клас (історичний профіль) – історія України – 3,5 години; всесвітня історія – 0,5 години, іноземна мова (англійська мова) – 1 година, математика – 1 година;

11-Б клас (математичний профіль) – алгебра і початки аналізу – 4 години, геометрія – 2 год.

При розподілі варіативної складової враховано гранично допустиме навантаження, розраховане на одного учня, а уроки фізичної культури, індивідуальні заняття та консультації не враховуються при визначенні цього показника.

Навчальний план для 6-9 класів:

ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ	БАЗОВІ ПРЕДМЕТИ	6-А	6-Б	7-А	7-Б	8-А	8-Б	9-А	9-Б	Разом
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	3	3	3	3	3	3	26
	Українська література	1,5	1,5	1,5	1,5	1	1	1	1	10
	Зарубіжна література	1	1	1	1	1	1	1	1	8
	Перша іноземна мова (англійська)	3,5	3,5	3,5	3,5	3	3	3	3	26
Математична	Алгебра / Математика	4	4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	23
	Геометрія			1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	9
Природнича	Біологія			2	2	2	2	2	2	12
	Географія	1	1	2	2	2	2	1	1	12
	Фізика			2	2	2	2	3	3	14
	Хімія			1	1	2	2	2	2	10
Соціальна і здоров'язбережувальна	Здоров'я, безпека та добробут	1	1	1	1	0,5	0,5	0,5	0,5	6
	Підприємництво і фінансова грамотність					0,5	0,5	0,5	0,5	2
Громадянська та історична галузь	Історія України	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	1,5	1,5	7
	Всесвітня історія	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	1	1	6
	Громадянська освіта	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	4
	Правознавство							0,5	0,5	1
Інформатична	Інформатика	1	1	1	1	1,5	1,5	1,5	1,5	10
Технологічна	Технології	1	1	1	1	1	1	1	1	8
Мистецька	Інтегрований курс "Мистецтво"	1	1	1	1	1	1	1	1	8
Фізична культура	Фізична культура**	3	3	3	3	3	3	3	3	24
	РАЗОМ (інваріантна складова)	23,5	23,5	28,5	28,5	30	30	31	31	226
	Додаткові години	9,5	9,5	6,5	6,5	6	6	5	5	54
Мовно-літературна	Українська література	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	0,5	0,5	5
	Зарубіжна література	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	4
	Друга іноземна мова	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Математична	Алгебра / Математика	1	1	1	1	1	1	1	1	8

Природнича	Географія	1	1					0,5	0,5	3
Соціальна і здоров'язбережувальна	Етика	0,5	0,5							1
	Здоров'я, безпека та добробут					0,5	0,5			1
	Підприємництво і фінансова грамотність							0,5	0,5	1
	Факультативи/індивідуальні години	4	4	2,5	2,5	1	1			15
	РАЗОМ (додаткові години)	9,5	9,5	6,5	6,5	6	6	5	5	54
	Гранично допустиме навчальне навантаження на учня	30	30	32	32	33	33	33	33	256
	РАЗОМ (години без поділу)	33	33	35	35	36	36	36	36	280
	РАЗОМ (години без поділу та без фізичної культури)	30	30	32	32	33	33	33	33	256

Навчальний план для 10-11 класів:

Предмет	10-А Мате-мат.	10-Б Мате-мат.	10-В Філо-лог.	10-Г Філо-лог.	11-А Істор.	11-Б Мате-мат.	Разом
БАЗОВІ ПРЕДМЕТИ							
Українська мова	2	2	2	2	2	2	12
Українська література	2	2	2	2	2	2	12
Зарубіжна література	1	1	1	1	1	1	6
Іноземна мова (англійська мова)	2	2	2	2	2	2	12
Істрія України	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	9
Всесвітня історія	1	1	1	1	1	1	6
Громадянська освіта	2	2	2	2	0	0	8
Математика: алгебра і початки аналізу	2	2			2		6
Математика: геометрія	1	1			1		3
Алгебра і початки аналізу			2	2		2	6
Геометрія			1	1		1	3
Біологія і екологія	2	2	2	2	2	2	12
Географія	1,5	1,5	1,5	1,5	1	1	8
Фізика і астрономія	3	3	3	3	4	4	20
Хімія	1,5	1,5	1,5	1,5	2	2	10
Фізична культура	3	3	3	3	3	3	18
Захист України	2	2	2	2	2	2	12
ВИБІРКОВО-ОБОВ'ЯЗКОВІ ПРЕДМЕТИ							0
Інформатика	1	1	1	1	2	2	8
Фінансова грамотність			2	2		1	5
Мистецтво	2	2			1		5
РАЗОМ (інваріантна складова)	30,5	30,5	30,5	30,5	29,5	29,5	181
Додаткові години/години на профільні предмети	5,5	5,5	5,5	5,5	3,5	6,5	32
Українська мова	2	2	0	0	0	0	4
Українська література	1	1					2
Іноземна мова (англійська мова)	2	2					4

Алгебра і початки аналізу			3	3		4	10
Геометрія			2	2		2	6
Математика: геометрія					1		1
Історія України	0,5	0,5	0,5	0,5	3,5	0,5	6
Іноземна мова (англійська мова)					1		1
РАЗОМ (додаткові години/години на профільні предмети)	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	6,5	34
Факультативні години/індивідуальні заняття	2	2	2	2	3	2	13
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня	33	33	33	33	32	33	197
РАЗОМ (години без поділу)	36	36	36	36	35	36	215

Відповідно до робочого навчального плану педагогічні працівники навчального закладу самостійно добирають програми, підручники, навчальні посібники, що мають гриф Міністерства освіти і науки України, а також науково-методичну літературу, дидактичні матеріали, форми, методи, засоби навчальної роботи, що мають забезпечувати виконання статутних завдань та здобуття освіти на рівні Державних стандартів.

РОЗДІЛ 5. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01 липня 2026 року № 847 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні», освітній процес у 2026/2027 навчальному році розпочнеться в День знань 1 вересня 2023 року та триватиме до 30 червня 2027 року.

Ліцей працює за п'ятиденним робочим тижнем, вихідні дні – субота й неділя. Навчання всіх класів відбувається в I зміну (згідно із затвердженим розкладом).

Відповідно до Закону України «Про освіту» тривалість уроку в 5-11 класах становить 45 хвилин.

1 урок 08.20 – 09.05

2 урок 09.25 – 10.10

3 урок 10.30 – 11.15

(харчування, 6-8 класи)

4 урок 11.35 – 12.20

(харчування, 9-11 класи)

5 урок 12.40 – 13.25

6 урок 13.35 – 14.20

7 урок 14.30 – 15.15

8 урок 15.20 – 16.05

9 урок 16.15 - 17.00

Структура навчального року (тривалість навчальних занять, поділ на семестри та режим роботи) встановлюються в межах часу, передбаченого робочим навчальним планом.

I семестр - з 01 вересня 2026 до 18 грудня 2026;

II семестр - з 04 січня 2027 до 31 травня 2027.

Протягом навчального року провести канікули у такі терміни:

- осінні канікули – з 26 жовтня 2026 до 01 листопада 2026;
- зимові канікули – з 19 грудня 2026 до 03 січня 2027;
- весняні канікули – з 22 березня до 28 березня 2027 року.

Тривалість канікул протягом навчального року становить 30 календарних днів. Структура навчального року може змінюватися залежно від безпекової ситуації.

У закладі освіти щоденно о 9 годині має проводитись загальнонаціональна хвилина мовчання за співвітчизниками, загиблими

внаслідок збройної агресії російської федерації проти України (стаття 2 Указу Президента України № 143 від 16 березня 2022 року «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», лист Міністерства освіти і науки України від 16.03.2022 №1/3472-22).

Освітній процес може здійснюватися в очній, дистанційній формах навчання (з використанням технологій дистанційного навчання) або поєднуючи їх (за змішаним режимом) залежно від можливостей фонду захисних споруд та безпекової ситуації. З 01 вересня 2026 року організація освітнього процесу здійснюється за очною формою навчання.

Запровадження та організація освітнього процесу в певному режимі, у тому числі в разі ввімкнення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення, здійснюється відповідно до листа МОН від 16.08.2023 №1/12186-23.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекція основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», уроки-дискусійні групи, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемні уроки, відеоуроки тощо.

За потреби ліцей може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема, екстернатну, сімейну (домашню), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня.

Крім різних форм обов'язкових навчальних занять, у закладі проводяться індивідуальні, групові та інші позакласні заняття й заходи, що передбачені

окремим розкладом і спрямовані на задоволення освітніх інтересів учнів та на розвиток їх творчих здібностей, нахилів та обдаровань.

Навчальні екскурсії для учнів 6-11 класів, згідно з рішенням педагогічної ради, проводяться впродовж навчального року.

Зарахування дітей до ліцею для здобуття профільної середньої освіти (до 10-11 (12) класів) відбувається на конкурсних засадах. Конкурс може не проводитися, якщо кількість поданих заяв про зарахування не перевищує загальної кількості вільних місць у відповідних класах.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня й виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів» та «Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

РОЗДІЛ 6. ПОКАЗНИКИ (ВИМІРНИКИ) РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

На рівні ліцею розроблена система показників (внутрішній моніторинг), що дозволяє виявити, наскільки ефективно реалізується освітня програма, тобто наскільки реальний «продукт» діяльності школи відповідає ідеальній «моделі» випускника. При цьому об'єктами, механізмами та термінами контролю є:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності (підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя) – не менше 150 годин протягом 5 років, атестація – 1 раз на 5 років; добровільна сертифікація, участь у різних методичних заходах, конференціях, вебінарах, семінарах, конкурсах, коучингах, тренінгах, онлайн-курсах, дистанційне навчання – протягом року);
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (наявність документів, визначених нормативно-правовими актами з питань освіти, необхідної кількості підручників та навчально-методичної літератури з усіх навчальних дисциплін для самостійної роботи – 2 рази на рік);
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення освітніх занять (вивчення системи роботи педагогічних працівників – 1 раз на 5 років, тематичний контроль знань, класно-узагальнювальний контроль – за потребою);
- моніторинг навчальних досягнень учнів.

Вивчення рівня навчальних досягнень з предмета – 1 раз на 5 років, циклу предметів – за потребою, освітньої галузі – 1 раз на 5 років, різні види оцінювання, що відповідають «Загальним критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», які є обов'язковою складовою навчальної програми з предмета - на кожному уроці), тематичне – у кінці кожної теми, семестрове – у кінці кожного семестру, річне – у кінці року, державна підсумкова атестація – у кінці навчального року, зовнішнє незалежне оцінювання – у кінці навчального року, результати участі в предметних та

творчих конкурсах різного рівня – протягом навчального року, участь у спортивних змаганнях – протягом навчального року, інтелектуальних випробуваннях – протягом навчального року);

- продовження навчання (аналіз вступу випускників у ЗВО України та за її межами) - 1 раз на рік.

Завданнями внутрішньої системи забезпечення якості освіти ліцею є:

- оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в ліцеї;

- постійний моніторинг змісту освіти;
- спостереження за реалізацією освітнього процесу;
- моніторинг технологій навчання;
- моніторинг ресурсного потенціалу ліцею;
- моніторинг управління ресурсами та процесами;
- спостереження за станом соціально-психологічного середовища ліцею;

- контроль стану прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів;

- розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості освіти, участь у стратегічному плануванні.

Адміністрація та педколектив ліцею, як наслідок успішної реалізації освітньої програми, мають очікувані результати:

- якісний рівень навчальних досягнень учнів;
- позитивний імідж ліцею;
- впроваджена система компетентнісного навчання;
- сформовані ключові життєві компетентності здобувачів освіти;
- висока життєва адаптивна компетентність учнів.

Особистісне спрямування освіти в ліцеї зумовлює необхідність інтегровано оцінювати її якість у єдності індивідуальних характеристик особистості, педагогічних показників організації освітнього середовища й соціальних параметрів функціонування освітньої системи. За характером

впливу на якість шкільної освіти в ліцеї використовуються такі показники для її оцінювання:

- результативність (рівень навченості, вихованості, соціальної зрілості, спортивні досягнення);
- ефективність (економічна або соціальна, прийняття рішень, збереження здоров'я, рівень правопорушень);
- доцільність (досягнення поставлених цілей, упровадження засобів, психологічний супровід);
- оптимальність (сформованість цілісної системи освіти);
- розвиток (динаміка змін, креативність);
- забезпечення (ресурси, комп'ютеризація, матеріально-технічна база);
- потенційні можливості (кадровий склад, підвищення кваліфікації).

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні сприяти формуванню ключових компетентностей ліцеїстів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникати невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.

2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати й розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування в письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати в разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати й досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач й обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації.

4	Основні компетентності в природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; досліджувати природні явища й процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій; усвідомлення ролі наукових ідей у сучасних інформаційних технологіях. Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії.

7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).
8	Соціальна й громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати й чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль у командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно й логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, ураховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування та взаємодії; ураховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.

		Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати й критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; урахувати правові, етичні, екологічні й соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів розв'язання проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе ставлення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція щодо зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.

РОЗДІЛ 7 ПРОЦЕСИ РОЗВИТКУ, ВИХОВАННЯ Й СОЦІАЛІЗАЦІЇ В ЛІЦЕЇ

Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей, як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння в реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію освітнього середовища – зміст та цілі наскрізних тем ураховуються при формуванні духовного, соціального й фізичного середовища навчання;
- окремі предмети - ураховуючи наскрізні теми при вивченні предмета, проводяться відповідні трактовки, приклади й методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна й залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
 - предмети за вибором;
 - роботу в проєктах;
 - позакласну роботу (роботу гуртків, секцій МАН).

Виховання учнів у ліцеї здійснюється під час проведення уроків, у процесі позаурочної та позашкільної роботи. Цілі виховного процесу визначаються на основі принципів, закладених у Конституції та законах України, інших нормативно-правових актах.

Увесь освітній процес у школі зорієнтований на учня, розвиток його талантів, виховання на загальнолюдських цінностях, повазі до іншої людини,

любові до власної країни. Це пронизує зміст освіти й весь процес навчання. Виховання позитивних рис характеру та чеснот здійснюється через наскрізний досвід та зміст освіти.

Роль окремих виховних моментів під час навчання за наскрізними темами різна й залежить від їх мети, змісту та від того, наскільки тісно той чи інший захід пов'язаний із конкретною наскрізною темою, життєвим досвідом учнів та їх інтересами. Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через організацію освітнього середовища, а зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального й фізичного розвитку учня.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля й розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до довкілля, екології, формуванню критичного мислення, уміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища й людини.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади й суспільства, що розуміє принципи й механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проєкти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою й розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різних способів діяльності й думок. У рамках розвитку соціальної і громадянської компетентності діє учнівське самоврядування, яке намагається втілити принципи й механізми функціонування суспільства в межах ліцею. У подальшому учнівський та учительський колективи намагаються діяти так, щоб активна участь у житті ліцею викликала в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст був націлений на формування порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості й чесності.

Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя й формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Психологічна служба школи разом із класними керівниками спланувала й розробила ряд заходів, спрямованих на вирішення проблем, пов'язаних із саморегуляцією поведінки в діяльності та спілкуванні, використання вільного часу з урахуванням можливостей і потреб, формування та реалізації валеологічної культури у внутрішньому житті ліцею. Заплановані інтерактивні акції, психологічні практикуми, тренінгові заняття зроблять приємним пошук оптимальних методів розв'язування задач та зможуть викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатності успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання та виховної освітньої роботи, яка передбачає постійне включення здобувачів освіти до різних видів доцільно активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практичність. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці й встановлення причиново-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних та організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес здобувачів освіти до навчання й підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу й формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх у нові ситуації.